

A TÖRTÉNETÍRÁS ÉPÍTŐELEMEI
INTERAKTÍV WORKSHOP

2024. FEBRUÁR 24.

Osztoluczky Sarolta
Ráspoly Műhely

Gondolkodjunk
modulokban

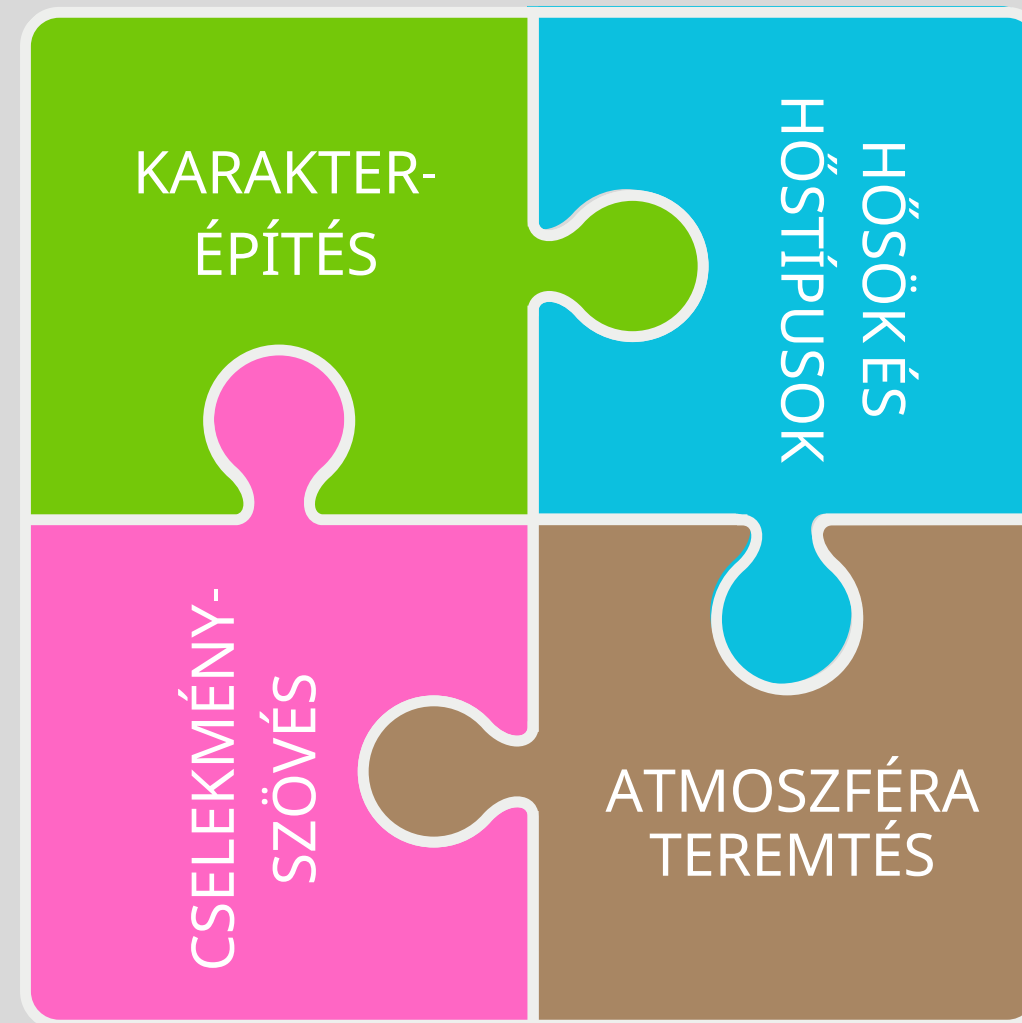
a történetírás
kapcsán!

A TÖRTÉNETÍRÁS MODULRENDSZERE

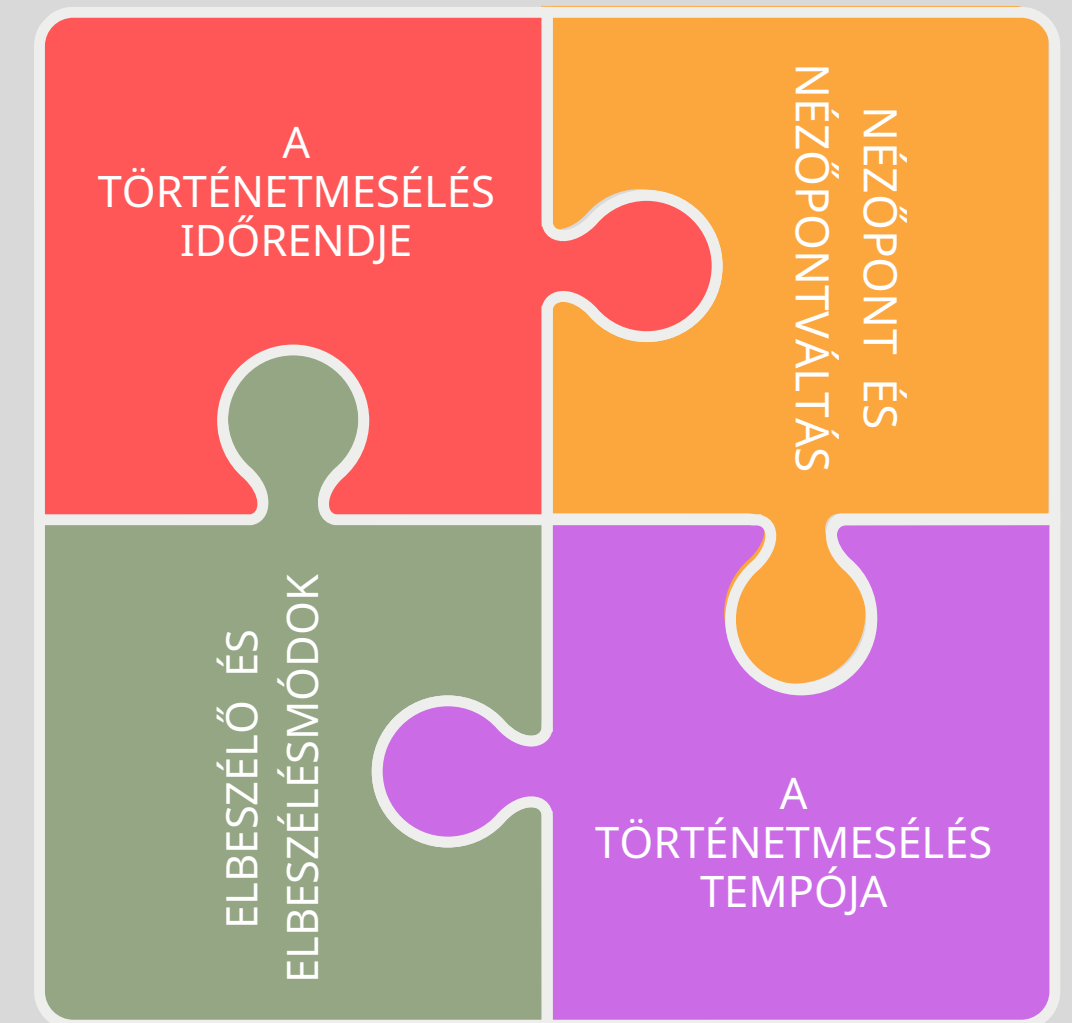
KERETEK

HŐSÖK

NARRÁCIÓ

KERETEK

Bármilyen jó lehet, ami konkrét (látvány vagy nyelvi megnyilatkozás): egy neten talált kép vagy napi hír, egy megállított filmkép, egy bevillanó emlékkép, egy buszon hallott mondat (foszlány), egy random felütött könyv random mondata, egy sor egy dalszövegből stb.

A mese/novella világának

- tér- és idődimenziói (kiterjedése, határai, részletei, átjárhatósága, ismerős és idegen részei)
- térképe: külső és belső tereinek rajza
- tárgyai: tereptárgyak és haszn. tárgyak
- éghajlata / klímája
- időbelisége: múlt / jelen / jövő

TETT: mese, novella vagy "mesés történet" (mese és novella közti műfaj)

MESE: mesehősök, mesei elemek, mesékből ismert nyelvi fordulatok, világkép

NOVELLA: ált. valóságközelibb, hétköznapi szereplők, egy szalon futó történet, csattanós zárlat

A jó kezdőmondatnak nincs receptje, akkor jó, ha behúzza magát, magával ránt. Lehet, hogy

- kérdéssel indít
- egy helyzet közepébe (pl. egy már folyó párbeszédbe) dobja be az olvasót
- egyetlen szó
- a tanulsággal kezdi
- a jól ismert "hol volt, hol nem volt..."-tal indul

Lehetséges építőelemek:

- létforma
- környezet
- külső jegyek
- jellem, motivációk
- nyelv és metanyelv
- névadás

Lehetőség szerint ne valami általánosból (pl. szerelmi csalódás), hanem valami egyediből induljunk ki. A legjobb fikciókat a valóság írja.

Hagyjuk, hogy a történet maga alakítsa magát. MESE esetén keveredjen a hős kül. kalandokba, szálljon szembe ellenségekkel, segítsék jóakarók stb. NOVELLA esetén nem kell sok kaland, de történjen a főszereplővel valami váratlan, amit vagy képes megoldani vagy nem.

HŐSÖK

-tipikus mesehősök:

- öreg király + problémás királykisasszony
- szegény ember + 3 fia
- vasorrú bába + ártatlan gyerekek
- álruhás király(fi)
- csillagszemű juhász
- beszélő állatok

- szuperhősök / klasszikus hősök: csodás (emberfeletti) képességeik vannak

- hétköznapi hősök: nincs szupererejük, csak nemes vagy gyarló emberi tulajdonságaik

- antihősök: nem hősiesség (pl. gyáva) vagy erkölcsileg megkérdőjelezhető (pl. gonosz) karakterek

A jól kidolgozott atmoszféra nyelvi eszközökkel ér el:

- hanghatást
- fényhatást
- hőhatást
- ízhatást
- tapintási és mozgásos érzetet

Narrátor típusok:

- mindentudó
- korlátozott kompetenciájú
- inkompetens
- megbízhatatlan

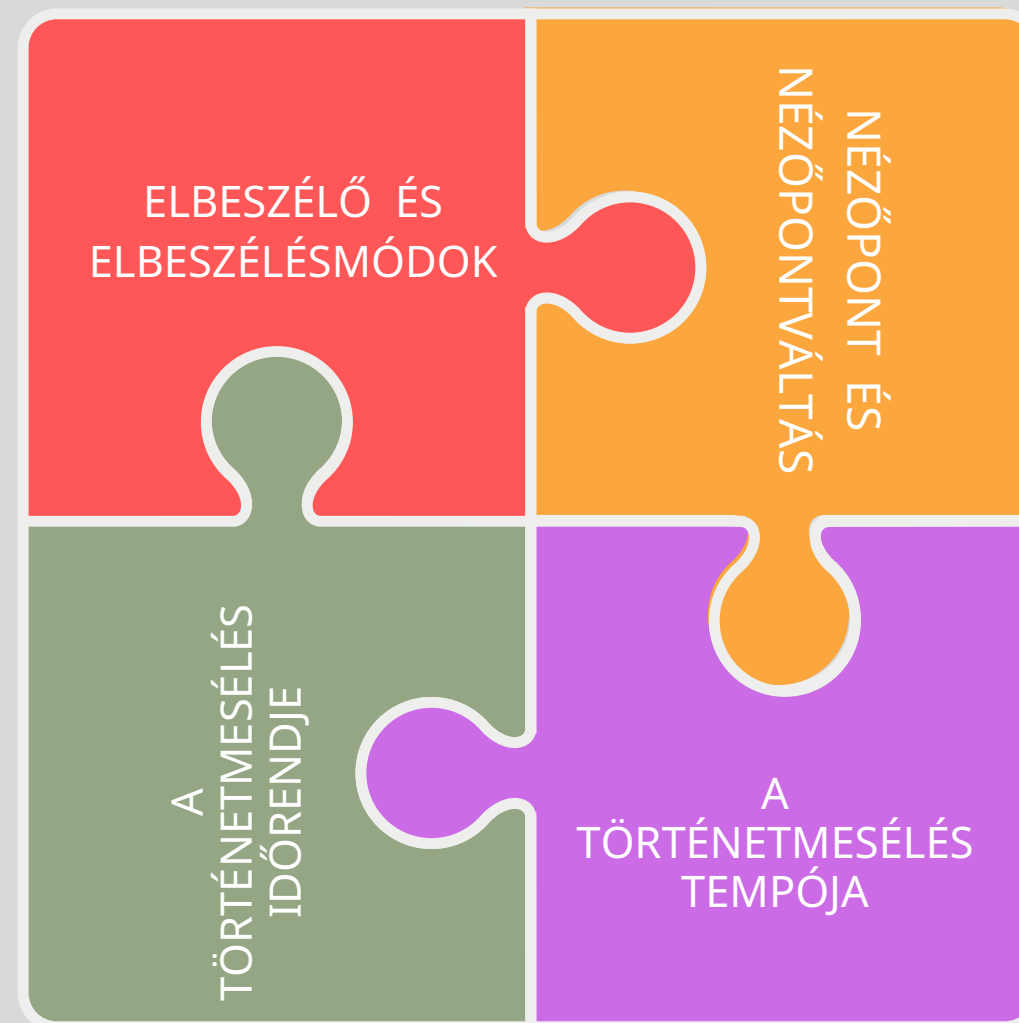
Elbeszélismódok:

- külső
- tanú (belső)
- önnarráció (belső)
- tört. a történetben (belső)
- keretelbeszélés (külső)

Az történetmesélés időrendje lehet:

- lineáris (egyenes vonalú)
- retrospektív (visszatekintő)
- összekuszált

NARRÁCIÓ

A történetmesélés nézőpontja lehet

- fix (változatlan): mindig ugyanannak a szereplőnek vagy az elbeszélőnek a szemével látunk (kispikánál ált. ez van)
- változó: két szereplő vagy az elbeszélő és egy szereplő nézőpontja váltakozik
- többszörös: ugyanazt a történetet látjuk többféle nézőpontból

T: a történet ideje

E: az elbeszélés ideje (amennyi idő alatt el lehet mesélni/olvasni a történetet)

$T = E$	jelenet
$T > E$	kivonat, sűrítés
$T < E$	kiterjesztés (részletezés)
$T = 0, E = n$	leíró szünet
$E = 0, T = n$	kihagyás

FOLYTATNÁD? VÁRUNK!

RÁSPOLY

Csiszold a stílusod!

KREATÍV ÍRÁS MŰHELY
FIATALOKNAK

2024 szeptemberétől
a Hadik Kávéházban
(1111 Budapest, Bartók Béla út 36.)

<https://www.facebook.com/raspolymuhely/>
raspolymuhely@gmail.com